

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 6 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
pénteken és minden törvény-
hatósági bizottsági közgyűlést
követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Városi könyvnyomda-vállalat
irodájában.

Ide küldendők a kéziratok és
előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** * Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.**

Ünnepek előtt.

A keresztyénség a szeretet ünnepére készül a napokban és néhány órára félretéve a munkát, templomba siet, hogy egy fenséges titkot, a Megváltó születését ünnepelje hívő szívének egész melegével

Eme nagy ünnepen magába száll a lélek, millió szív fohásza száll az ég felé és leborulva a jászolbölcső előtt, imádja az Isten mindenhatóságának munkás erejét. . .

E napon elül a harag, a szenvedélyek lobogó lángja megcsendesedik, az emberek szívében összegyűlemlő keserűség eltűnik és a gyermek Jézus születésének gondolatánál bearanyozza szívünket a szeretet.

Az áhitat óráiban belátjuk, hogy mennyi üdvös és hasznos eszmét érlelhetnénk meg, ha egyetértő akarrattal, egyező szeretettel tudnánk haladni az élet utain. . . Mennyit használhatnánk a közügyeknek, mennyi siker koronázná a nép boldogulását célzó törekvéseinket, ha politikai pártérdekek nem vonnának közöttünk válaszfalakat. Mennyi alkotás dicsérné munkaerőnket, ha le tudnánk győzni az önzés kísértéseit és az altruizmus szavát követnénk, mely azt tanítja, hogy az Én sohase legyen előtérbe tolva a közügyek munkálásában. . . Mennyi visszavonás pusztulna el, ha a közügyek szolgálatában lerombolnánk a politikai ellentéteket és a saját háztartásunk ügyeit ezektől menten végeznénk. Haladásunk minden tekintetben szembeszökőbb volna, ha kevesebb rosszat és több jót tételeznénk fel egymásról és ne versengnénk sokszor az elsőségért, hanem azt tartanánk dicsőségünknek, ha minél több hasznos dolog kerülne ki kezeink alól.

Nagy dolgok várnak megvalósításra ez idő szerint városunk háztartásában. Vétkezik városa ellen az, aki ellentétbe helyezi magát olyan hasznos dolgoknak városunk háztartásába való beállításáról, melyeket a közönség, a közegészségi érdekek okvetlenül megkívánnak. A haladást megállítani nem szabad, mert a tapasztalás azt igazolja, hogy a haladás zászlajára irt eszmék kiméletlenül elsöprik azokat, kik utját feltartani akarják.

Városunk közönsége nem mondhatja — ha az igazságos kriteriumait szem előtt tartja — azt, hogy a városi tanács nem törekszik városunk modern szellemében, okos körültekintéssel, vagyoni viszonyaink mérlegelésével igazgatni. Számbaveszi a haladás követeléseit és meghallja a kor intő szavát. De ugyanakkor, midőn kötelességgel keres, kutató, vizsgál és alkot, nem feledkezik meg magáról sem, hogy csak oly dolgokat valósítson meg, melyekből visszafordul a város pénze és amelyekből a polgárság közvetett uton visszakapja a befektetés hasznát. A tanács eme nemes irányu és városunk polgárságának közjavát célzó törekvése azonban csak akkor vezethet teljes sikerre, ha polgáraink szintén belátják az új eszmék beállításának szükségességét, ha nem engedik magukat befolyásoltatni olyan elemek által, kik a haladásnak ellenségei, ha a városi tanácsnak városfejlesztő politikáját támogatják és amit már fentebb említettünk: a városi alkotások előkészítő, tárgyaló munkáival teljesen kizárják a politikai ellentéteket

A városi közgyűlésen helye van a politikai kérdések megvitatásának és az alkotmány legnagyobb erősségét gyöngíteni, ha a közgyűlési teremben nem szereznek érvényt nemzeti jogainknak. Ha azonban tisztán városi érdekek forognak szőnyegen, ha jövedelmeink okos fokozásáról esik szó, mikor emberbaráti, kulturális, közegészségügyi, nemes gazdasági és szociális kérdéseket kell megoldanunk, akkor némuljon el a pártszendélyek hangja és csak egy célunk legyen: a város szellemi és anyagi boldogulásának útja.

Egy haladni akaró várost csakis polgárainak egyező akarata tehet naggyá, hatalmassá. Csakis ez az egyező akarat emelheti közgazdasági érdekeit, ez fejlesztheti kulturáját, emberbaráti intézményeit, ez javíthatja meg közegészségügyét, egyszóval ez viheti előre. És ebben a törekvésben nem elég a vezető elemek eszméje, körültekintő gondossága, munkája, ambíciója, hanem szükséges a legkisebb polgárnak is jóakaratu tevékenysége. Egymást felvilágosítva, megértve, egymás véleményét tisztelve lehet csak üdvös városi politikát folytatni.

A keresztyénség fenséges ünnepén elmélkedjünk egy keveset az elmondottokról és ha be fogjuk látni azok igazságát és ezen igazság vezető fényét használjuk szövétnekül városunk ügyeinek intézésében, ennek világánál nem fogunk utvesztőbe tévedni. Az egymás véleményének megbecsülése, az egyező akarat annak elfogadásában, ami jobb és célravezetőbb, azt fogják eredményezni, hogy haladni fogunk minden vonalon és anélkül, hogy elviselhetetlen terheket rónánk magunkra, az üdvös alkotások egész sorozatára rátehetjük a zárókövet. . .

Lapunk olvasóinak boldog karácsonyi ünnepeket kívánunk, Isten áldó, vigasztaló és megszentelő kegyelmét esdve mindazokra, kik a közügyek vezetésében és intézésében ápolni kívánják az egyező szeretetteljes és egy célra törő akaratot. . .

Konczi Ákos.

A népkonyháról.

Jámbor hagyomány azt tartja, hogy a Mindenható a teremtés őskorában sokáig habozott, hogy hová helyezze el a szeretet, részvét és könyörület virágát...

Isteni szemeivel végig tekintett a paradicsom virágkelyheire... de tovább ment... Az esthajnali csillag esengve kérte ragyogó keblére a hármass virágot; a nap bánatában sötét felhőköpenyt borított magára, a fülemile dala nem csendült fel azon éjszaka s a himes pillangó kedvetlenül vonta össze csillogó szárnyait...

A négy folyam egyikének partján ült az első emberpár. A világ első, legszebb asszonya átkarolva tartotta az Embert... Éva aranyzóke haja ráborult az első ember sötét fűrtéire...

Isten látva a főséges képet, megnyitotta szívét és a felkelő nap sugarán át a hármass virágnak: a szeretet, részvét és könyörületnek magvat beleültette az első emberpár szívébe...

Azóta évezredek muttak el... Világok alakultak más világokká, a népek milliói váltakoztak életre és halálra; megifjodott erőben és szellemben a megvéhéd, sok küzdelmet látott föld; vonaglott és győzött a szentigazság a szerint, amint jók vagy rosszak voltak az emberek; minden megváltozott, csak egy virág maradt érintetlenül, egy szent érzés maradt üdén a viharban: a szeretet által megszentelt részvét és könyörület virága...

A világ nagy és megnevezhetlen bűnei felett sokszor suhogott volna Isten ostora, s talán a föld is megnyílt volna alattunk, ha a szeretet, részvét és könyörület nem ellensúlyozta volna bűneinket. A szeretet mentette meg a világot és rendületlen konfessziója hitemnek, hogy míg e hármass erény gyökerének egyetlen szála megmarad az emberi szivben, nem lesz teljesen sötét a földi élet sohasem...

A szeretet olyan, mint a nap, szükség van arra mindig és mindenkor... Különösen szüksége van arra a szenvedőknek, éhezőknek és a sors vihara által megtépett lelkeknek, kiknek igazi siralomvölgy a föld és csillagtalan éjszakákon hullatják könnyeiket... Szükség van a cselekvő, a részvétből fakadó könyörülő szeretetre, nehogy a szegény sorsüldözött ember leroskadva az élet keresztje alatt, megátkozza azt az órát, melyben született...

Ennek a szent szeretetnek nevében fordulok városunk nagy közönségéhez... Teszem ezt hittel és bizodalommal... Teszem ezt most, midőn a debreczeni jótékony nőegylet december hó 23-ikán megnyitja a városi népkonyhát. Kérve kérem jószívű közönségünket, támogassa az ember-szeretet munkájában a városi népkonyhát.

Nem a munkátlanok, nem a dologkerülők életét akarjuk mi megkönnyíteni, hanem azokon a becsületes szegényeken, árvákon, özvegyeken és vagyontalan iskolás gyermekeken kívánunk segíteni, akik ezt megérdemlik... Az igazi nyomort, a sorscsapások által sebzett sziv fájdalomát óhajtjuk mi gyógyítani és a téli zord napokban meleg ételt adni az éhezőknek...

Debreczen sz. kir. város közönsége sohasem zárta el szívét a szegények elől... Védelmébe vette, szeretetének köpenye alá vette a földig leroskadott lelkeket... A szeretetnek, a részvétnek és a könyörületnek nevében kérem tehát városunk közönségét, venné szerető gondjaiba a szegények asztalát, hogy minél több holdogtalant tudjunk imára és halálra serkenteni...

Koncz Ákos,
nőegyleti titkár.

A városház építése.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága, mikor a 16 milliós kölcsön felvételét elhatározta, egyuttal kimondta a városház ujjáépítésének, esetleg átalakításának szükségességét is.

A tanács az utóbbiakra nézve tervekészítéssel bizta meg a mérnöki hivatalt, mely az átalakítási és egy másodemeleti sorral való kibővítésről elkészítvén a terveket és költségvetést, azokat a következő jelentés mellett be is terjesztette a tanácshoz.

A főmérnök a következőket mondja jelentésében:

A tervezet elkészítésénél figyelemmel voltam egyfelől arra, hogy a mindinkább fokozódó igényeket kielégítő hivatalos helyiségek létesíthessenek, másfelől, hogy a törvényhatósági bizottsági közgyűlés részére megfelelő helyiségek álljanak majdan rendelkezésre s végül hogy a rendőrség kivételével az összes városi hivatalok elhelyeztessenek.

Ezek szemelött tartásával a városház épület alaprajzi elrendezését, a megszokott közlekedési igényekre való tekintettel, csekély módosításokkal általában megtartottam, változást említfogva nem szenvedett az épület helyiségeit körülvevő folyosórendszer, a főbejárók és közgyűlési terem, valamint a mellékbejáratok és a mellék-lépcsők elhelyezése sem.

Lényegesebb megoldást kívánt a főlépcső kérdésének megoldása, mely az új tervezetben a tetemesen megnagyobbított főbejárati csarnok (vestibule) tengelyének irányában 3 kényelmes lépcső karrai az udvarra kinyúló új épületrészben talál helyet.

A rendes köznapi gyalogközlekedés megnyitására, valamint a kocsiközlekedés céljaira a megnyilando Rózsa-utcza, valamint a Kossut utcza bejáró és az ezekkel kapcsolatos lépcsőházak szolgálnának és ezek mellett a nyomdai helyiségek, valamint a kiadóhivatal részére még a Városház-utcza gyalogbejáró is felhasználható.

A helyiségek beosztása a tervezet szerint a következő:

a) Souterain.

Városház-utcza szárny.

A souterain helyiségeit jelenleg a városi nyomda foglalja el, az új tervezet szerint a mostani szedőterem géptermül szolgálna, a többi helyiségek pedig raktáru fenmaradnának.

b) Földszint.

Piacz-utcza szárny.

Főbejárati csarnok. — Főlépcsőház két klozetthelyiséggel. — Kapus szoba. — Hajduörmeisteri lakás. — 6 utcza bolthelyiség, raktárakkal.

Rózsa-utcza szárny.

4 utcza bolthelyiség, raktárakkal. — Kocsi bejáró. — Mellék-lépcsőház. — Közlevéltár. — Iktató hivatal. — Felvonó.

Kossuth-utcza szárny.

6 utcza bolthelyiség raktárakkal. — Kocsi bejáró. — Nyomdai üzlethelyiség. — Mellék lépcsőház. — Hajduk szobája. — Felolvasó.

Városház-utcza szárny.

Nyomdai szedőterem és művezető szobája. — Gyalog bejáró. — Kiadóhivatal. — 2 klozetthelyiség.

I. emeleten.

Piacz-utcza szárny.

Közgyűlési terem 2 ruhatárral és előtérrel. — Főlépcső 2 klozetthelyiséggel. — Tanácsi és bizottsági üléstermek. — Polgármesteri dolgozó-, fogadó szoba, elnöki titkár szobája. — Főjegyzői szoba. — Főispán szobája. — 5 Főszoba. — Folyosók.

Rózsa-utcza szárny.

Főügyeszi szoba és iroda. — I. aljegyző szoba. — I. közigazgatási gyakornok szoba. — Főszámvevő szobája. — Számvevői helyiség. — Irattár. — Házipénztári helyiség, 2 előszoba. — Mellék-lépcső. — Folyosó.

Kossuth-utcza szárny.

Elnöki iroda. — Ileték nyilvántartó. — Adóügyi tanácsnoki szoba. — Adóügyi levéltár. — Adóügyi iroda. — Adóügyosztály-vezető. — Adóügyi végrehajtók szobája. — 3 előszoba. — Mellék-lépcső. — Folyosó. — Felvonó.

Városház-utcai szárny.

Hadmentességi nyilvántartó. — Számvevői szoba. — Adó-kivetők terme. — Adópénztár. — Birtok nyilvántartó. — Árvapénztár. — Folyosó. — 2 klozethelyiség előtérrel.

II. emelet.**Piacz-utcai szárny.**

Közgyűlési terem karzata. — Főlépcső 2 klozethelyiséggel. — 2 tanácsnoki szoba. — Főorvos szobája. — 2 jegyző szoba. Árvaszéki elnök szobája. — Árvaszéki közigazgatási gyakornoki szoba. — Árvaszéki jegyzői szoba. — Árvaszéki ülnökök szobái. (?) — 5 előszoba. — 2 padláslépcső. — Folyosó.

Rózsa-utcai szárny.

Mérnöki hivatal: Főmérnök szobája; építész szobája. — Iroda. — Irattár és térképtár. — Rajzoló szobája. — 2 mérnök szobája. — Vízvezetési és csatornázási iroda. — 2 szertárhelyiség. — Melléklépcsőköz. — Folyosó.

Kossuth-utcai szárny.

Árvaszéki ülésterem. — Haláleset félévételi iroda. — Hagyaték leltári iroda. — Árvaszéki iroda. — Árvaszéki kiadó. — Árvaszéki irattár. — 2 előszoba. — Melléklépcső. — Folyosó. — Felvonó.

Városház-utcai szárny.

Árvaszéki irattár. — Árvaszéki iktató. •
Katonai és illetőségi ügyosztály. — Tanácsnok szobája. — 2 irodahelyiség. — Kórházi biztos. — Gazdasági tanácsnok szobája. — Gazdasági iroda. — Erdőmester szobája. — Rendelkezésre álló helyiség. — 3 előszoba. — Folyosó. — 2 klozethelyiség előtérrel. — 1 padláslépcső.

Padlás.

A közgyűlési terem felett a kisebb fontosságú iratok részére tűzmentes raktár van berendezve.

Az átalakítandó épület külső homlokzatának kiszélesítése, a hivatalos helyiségek, termek, főbejárati csarnok, főlépcsőház stb. építészeti díszítései a tervekben ki vannak tüntetve.

A közgyűlési terem a piacz-utcai szárny közepén a Piacz-utczára 5:36 m. szélességben kiugró arkád csoportozattal van két emelet magasságban tervezve. Keleti homlokfalában a II. emeleti padló magasságában áttört karzathelyiség kiépítésével. A terem területe 21:80 m. hosszú és 12:56 m. széles belvilág mellett 273:81 négyzetméter. — Külsőleg ezen terem egy hatalmas mansord és két szélső toronyfedéllel van kiemelve.

Szerkezetiileg a földszinti helyiségek jelenlegi bolt mennyezetei, amennyiben átalakítás által nem érintettek, meghagyattak, az I. emeleti mennyezetek vastartókon nyugvó téglaboltozatok által, a II. emeleti mennyezetek merevített gerendázatból állítatnának elő.

A főbejárati csarnok, főlépcsőház, a közgyűlési terem és előterének mennyezetei vasrácsos beton szerkezettel tervezettek, keresztboltozatu alakuk rabitz vakolással állítatnak elő.

A fedelek eternith-pala fedéssel számítottak.

A hivatalos helyiségek ablakai esslingeni redőnyökkel és amerikai tölgyfa padozattal vannak felvéve; folyosók, lépcsőházak márvány mozaiklap burkolattal, előszobák fenyőpadozattal láttatnának el.

A közgyűlési terem, főbejárati, az összes folyosók, melléklépcsőházak és klozettek fűtése alacsony nyomású gőzfűtés és szellőztetéssel vannak tervekbe véve; az utcai hivatalos helyiségek cserépkályhákkal, udvari helyiségek és előszobák Heuffel-féle vaskályhákkal számítottak.

Vízvezeték és légszuszvillágítás berendezéséről gondoskodva van. A légszuszvillágítás a közgyűlési terem és a hivatalos helyiségekre nézve villamvilágítással kombináltattak.

Egyéb kérdésekre nézve a részletes tervek és költségvetés nyujtanak fevilágosítást, mely utóbbiak végösszegét 715,000 koronával irányoztam elő.

Ezen összegben bennfoglaltatnak a piacz-utcai bolthelyiségek elé építendő portálék költségei is, amennyiben azok a bővítéssel kapcsolatban elkészítettetnének.

Jelentésem kapcsán még ki kell térnem a szolgaszemélyzet ruhatarának elhelyezési kérdésére is.

A souterainben azért, hogy a nyomda géphelyisége átköltöztetik a jelenlegi szedőterembe, a volt géphelyiség egyike ruhatarának lefoglalható lenne és könnyen hozzáférhetősége révén azt e célra elég alkalmasnak vélem.

Midőn e nagyobb munkálatot a Tekintetes Tanács bírálata alá bocsátom és elfogadásra ajánlom: tisztelettel kérem azt véleményezés végett a hivatolt bizottságoknak is kiadni.

Debreczen, 1905. évi december hó 15-én.

Aczél Géza,
v. főmérnök.

A tanács a tervezetet és költségvetést kiadta az építész-bizottságnak, mely azokat legközelebb tárgyalni fogja

Ad. 65,348/1905. számhoz.

Szabályrendelet.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszternek az előcsengetős vasuti vonósorompóknál, valamint helyiérdekű és mellékvasutakon a *»Vigyázz, ha jön a vonat«* szövegű intőtáblákkal ellátott vasuti utátjáróknál a közönség részéről követendő eljárás tárgyában kibocsátott rendelete.

1. §.

Előcsengetős vasuti vonósorompóknál, ha a csengetyű szól, a sorompók közé menni tilos, a sorompók között levőknek pedig sietve távoznok kell.

2. §.

»Vigyázz, ha jön a vonat« szövegű intőtáblákkal ellátott vasuti utátjáróknál az átjárás a vonat közlekedése esetén tilos.

3. §.

Az 1. és 2. §-ok alatt foglalt határozmányok elleni kihágás a fennálló törvények értelmében büntettetik.

4. §.

Jelen rendelet a közzététel napján lép hatályba.

Budapest, 1905. évi november hó 11-én.

A miniszter helyett:
Szterényi s. k.,
államtitkár.

A gazdasági fejlődés irányai.

A szociális és gazdasági élet problémáinak vizsgálatánál önkénytelenül ezernyi ellentétes kép vonul el lelki szemünk előtt. Egyrészt szemlélhetjük a modern gazdasági fejlődést, nagy tehnikai vívmányaival, a termelésnek alig belátható kiterjesztésével, az egyéni jólét és vagyon gyarapodásával, az igények emelkedésével, a munkamegosztás és munkaegyesítés legkülönbözőbb módjainak sikeres érvényesítésével. Másrészt a csillogó fényesség, egyesek nagy gazdagsága, nagy vagyonok fölhalmozódása mellett látjuk a szegénységet, nyomoruságot és erkölcsi süllyedést. Látjuk egyesek hirtelen fölemelkedését, sikerrel előre törtetését, gazdagságban és fényezésben tobzódását s e mellett a mellőzött érdemet, a jutalom nélkül maradó becsületes munkát, a proletár intelligenciának egyre szaporodó seregét és a munka nélkül lézengő munkások ezreit; a nagyvárosok palotasorai, pompázó középületei árnyékában s szűkölködést, a létért való küzdelmet és a kétségbeesést. Látjuk egyrészt a boldog megelégedést és ennek nyomán fakadó emberszeretetet, jótékonyt, könyörületességet, másrészt az irigy elégedetlenséget, gyűlölködésével és a társadalmi rend fölforgatását célzó izgatásával. Csodálkozunk, hogy a modern gazdasági haladás minő új utjait nyitotta meg egyesek és egész társadalmi osztályok érvényesülésének, vagy megdöbbenéssel vesszük észre, hogy ugyanez a fejlődés és haladás mint tette lehetlenné ezreknek és százezreknek a megélhetést és boldogulást. Ha

egy elmés német közgazdasági író utmutatása szerint a kettős könyvvitel alapján igyekeznünk a közgazdasági fejlődés vagy visszatejlődés eredményeit vizsgálni, úgy, hogy a könyv egyik lapjára minden aktívát, másik lapjára pedig a passzívát jegyezzük föl, vajjon akad-e ember, aki elég elfogulatlanak érzi magát arra, hogy az aktívák és passzívák egyenlegét igazságosan megállapítsa?

Igazán nem lehet csodálni, hogy a közgazdasági jelenségek és szociális problémák felületes vizsgálatánál ítéletünk egyoldalú, habozó, bizonytalan és ingadozó lesz, a szerint, amint hajlamainknál, körülményeinknél, nevelésünknel, gondolkodásunknál fogva inkább mélyedünk el abban, ami társadalmi és gazdasági életünkben visszas, elszomorító, lesújtó, vagy inkább az ragadja meg figyelmünket, ami biztató és örvendetes; a szerint, amint megtéveszti ítéletünket a haladás és emelkedés, a gazdagulás a gyarapodás, vagy amint elfogulttá tesz a nyomoruság és társadalmi és szociális életünknek ezernyi árnyékoldala. E mellett azt látjuk, hogy az emberek nagy tömegei a gazdasági és szociális jelenségek megítélésénél nem tudnak szabadulni a jelszavak hatása alól a nélkül, hogy a legtöbb esetben ezek tartalmával és jelentőségével tisztában volnának. Nem tudják megérteni az emberek, hogy a jelszavak mindenkor egyéni vagy osztályérdekeltakarására szolgálnak. A gazdasági életben egyéni és osztályérdekeltakarásról van szó; ami az egyik egyénnek vagy társadalmi osztálynak használ, az a másiknak esetleg árthat. Ilyenkor az egyéni vagy osztályérdek hangzatos jelszavak mögé bujik és ezzel megtéveszti a nagy tömegek ítéletét. Mindannyiszor ismétlődik ez, valahányszor egyéni vagy osztályérdekeltakarásról van szó, amelyben a közvélemény van hivatva dönteni. S így történik azután, hogy sokszor jogos és méltányos egyéni és osztályérdekeltakarás is semmitmondó jelszavak nevében követel kielégítést. Természetes dolog, hogy a jelszavak csak a nagy tömegekre gyakorolnak befolyást, de éppen azért számolnia kell velük mindenkinek, aki a szociális és gazdasági életben tapasztalható visszasságokkal és ellenmondásokkal tisztába kíván jönni. Mert a jelszavak irányítják a nagy tömegek gondolkodását csaknem minden idevágó kérdésben.

És mégis azt látjuk, hogy az egyéni cselekvést egész más tényezők határozzák meg, mint amelyek a nagy tömegek gondolkodását irányítják és sokszor tulságokba és következetlenségbe ragadják. Cselekvésünkben első sorban a megszokás, egyéni tapasztalás és ambíció, érzelmeink és annak a környezetnek erkölcsi felfogása vezet, amelyben élünk s amelynek hecsülését, tiszteletét és elismerését első sorban igyekeznünk elérni. Azok a nagy emberiségi és nemzeti ideálok, amelyek minden társadalmi rétegnek és osztálynak közös tulajdonai, ilyenformán megszabják minden ember cselekvését is, mellettük azonban egyéb tényezők egész sorozata érvényesül s ha azt látjuk, hogy kivételesen valamely egyén vét az emberiség és nemzet nagy eszméi ellen, minden esetben ki tudjuk mutatni, hogy mely tényező gyakorolt cselekvésére ellenkező irányu döntő befolyást.

Gondolkodásunkban azonban a jelszavak hatása alatt rendszerint nem vagyunk figyelemmel a cselekvést meghatározó tényezők sokféleségére. Hajlandók vagyunk arra, hogy minden eseményt egyoldaluan általánosítsunk még akkor is, ha oly távol esik tőlünk, hogy speciális jelentőségét és okát megérteni és felfogni képesek nem vagyunk. Ennek az egyoldalúságnak eredménye, hogy gyakran oly következtetésekre jutunk s ezeket komolyan vitat-

juk és követeljük, amelyek a való életben meg nem valósíthatók, de ha arra kerülne a sor, hogy megvalósuljanak, mi magunk foglalnánk el velük szemben első sorban állást. Rikító ellentét fejlődött ki ily módon az emberek gondolkozása és cselekvése között s talán ez az ellentét magyarázza meg azt az általános lelki nyugtalanságot és elégedetlenséget, amelyet mindenfelé tapasztalunk még akkor is, ha reális okát megérteni nem tudjuk. Ez magyarázza meg azt a különös jelenséget, hogy a közéletben a szélsőségekben kalandozó elemek a legnépszerűbbek, mert az emberek gondolkozására hatnak s amíg követeléseiket meg nem valósíthatják, a tömeg a reális következményekkel nem törődik. Ez magyarázza meg, hogy ha a szélső elemeknek alkalma nyílik a cselekvésre, mérsékelten, józanul járnak el és megfélekednek azokról a követelésekről, amelyek régebben agitációjuknak tartalmát adták meg. Ez magyarázza meg, hogy seregestül követik azokat, kik eszméiket maguk sem veszik komolyan s akik rendszeresen egyéni érdekeik, ambíciójuk kielégítésére dobálóznak a nagy szavakkal. A nagy tömegek vakon követik azokat, akik jelszavakkal a gondolkozásukra hatnak s néha csak olyankor látják be, hogy félrevezették, amikor már késő. S ilyenkor aztán bekövetkeznek a nagy nemzeti és társadalmi katasztrófák, vagy népeknek és nemzeteknek konfliktusai, amelyek a legnagyobb nyomoruságot, szegénységet, boldogtalanságot zudíthatják a nemzetekre és társadalmakra. Ilyen katasztrófa fenyeget a sokszor megjósolt szociálista forradalomban, amelynek eredménye minden lehet, csak boldogabbá, megelégedettebbé nem fogja tenni az emberiséget.

Arra kell tehát törekednünk, hogy gondolkodásunkat ugyanaz a higgadság, józanság, a következmények okos mérlegelése irányítsa, mely cselekvésünket önkéntelenül befolyásolja. Első feladata legyen minden politikusnak, hogy ennek szükségességét a népek nagy tömegeivel megérttesse. Hiszen csodálatos jelenség, hogy az egyén, amely magánügyeiben oly gondosan és jól meg tudja óvni érdekeit, az egész társadalmat és nemzetet érdeklő kérdésekben fölületes, következetlen és jelszavak után induló. Sokszor rámutattak a gondolkozók az ugynevezett közvélemény-okozta káros eredményekre. Vajjon e káros eredmények nem maradnának-e el, ha minden ember a közdolgozóban is az egyéni ügyekben követett okosság, óvatosság és előrelátás szerint járna el? Amikor gazdasági közvéleményt sörgetünk, tulajdonképpen nem követelünk mást, mint hogy a gazdasági kérdésekben kifejezésre jusson az egyéneknek, illetőleg egyes társadalmi osztályoknak azonos gazdasági érdeke. És pedig igazi érdeke, amely nem burkolózik jelszavakba, hanem őszintén és nyíltan jut kifejezésre. Az egyéneknek és társadalmi osztályoknak ily módon kifejezésre jutó egyéni és osztályérdeke természetesen ellentétes lehet más egyének és társadalmi osztályok jogos érdekével. Az okos gazdasági politika feladata ezeket az ellentéteket a lehetőség szerint elsimitani, de ebben ismét nem szabad jelszavak után indulnia, hanem a józan ítélet, megfontoltság s az eredmények és következmények bölcs mérlegelésének szabályai szerint.

Kétségtelen, hogy a modern államok gazdasága a liberális rendszerének alapelvein épült föl. Ez a rendszer ugyan egyetlen államban sem valósult meg minden következtetésével, mégis a gazdasági életet sok tekintetben új alapokra fektette. Az egyoldalú fejlődés, amely e rendszer elfogadását nyomon követte, egy ideig eltakarta a társadalom széles rétegeinek e rendszer következtetésében

tapasztalt gazdasági hanyatlását és pusztulását. Amint ez az eredmény nyilvánvalóvá lett, a modern államok egyre fokozódó mértékben eltértek a liberális gazdasági irányzattól, új eszmék, új törekvések, új irányzatok kezdtek érvényesülni a gazdasági téren, de ezek az új eszmék és törekvések részben a liberális gazdasági rendszer természetes következményei, részben visszahatásaként jelentkeznek s másként azokat megérteni képesek nem vagyunk, csak ha abból az alaptól indulunk ki, amelyen kifejlődtek. Másrészt a modern gazdasági törekvések, ha más irányt jelölnek is ki a gazdasági fejlődésnek, nem voltak még képesek megdönteni mind azokat a gazdasági, jogi és politikai intézményeket, melyeket a liberális korszaka teremtett meg. Ezért mondhatjuk még ma is, hogy a modern államok gazdasága a liberális korszak alapelvein épült s ezeket az alapokat sok tekintetben máig sem hagyta el. A modern gazdasági irányzatok, bár egyik-másik az államok egész társadalmi, szociális és gazdasági berendezését új alapokra kívánja fektetni, a gyakorlatban csupán a liberális egyik vagy másik alapelve ellen küzdenek, vagy döntöttek már meg; az újabb korszak gazdasági intézményei pedig a legtöbb esetben nem egy új gazdasági rendszer alkotórészei, hanem a liberális irányzat viszályeinek visszahatásai.

Ma már tisztán látjuk, hogy a liberális korszak hová jutatta a modern államokat. Alapos vizsgálat pedig arról fog meggyőzni, hogy a modern gazdasági alakulások kivétel nélkül természetes fejlődés eredményei. A liberális korszak, amely a gazdasági téren a szabadságot sürgette, nem tudta megakadályozni, hogy a szabadság szabaddossággá ne fajuljon, mert a gazdasági szabadságot erkölcsi biztosítékaitól megfosztotta. Nem tudta megakadályozni, hogy a szabad versenyből ne fejlődjen ki a tisztességtelen verseny s hogy a szabad versenyben a gazdaságilag erősebb tönkre ne tegye a gyöngébbet, akár tehetőségének, akár tőkéjének, akár valamely szenencsés körülménynek köszönje felsőbbiségét. És a természetes fejlődés az, hogy az erősebb egyre erősebb, a gyöngébb folyton gyöngébb lesz. A egyszerű eszközökkel megteremtett nemzetközi versenynek természetes eredménye, hogy a versenyben a gazdaságilag gyöngébb nép alul marad. A szabad versenynek elkerülhetetlen következménye az, hogy az élelmesebb, tapasztaltabb, lelkiismeretlenebb kerül kedvezőbb helyzetbe a kevésbé élelmessel, tapasztalatlanul és becsületessel szemben. És szükségszerűen be kellett következnie, hogy az erősebb, ha egyedül nem tudja megfojtani a gyöngébbet, szövetkezik egy másik hatalmassal s azután osztozkodnak a konczon. És vajjon tagadhatja-e valaki, hogy a szabad versenynek elkerülhetetlen tendenciája a szellemi és anyagi munka bérének és a nyersanyag árának leszállítása. Hogy ennek ismét természetes következménye a munkás és a nyersanyagtermelő sorsának rosszrafordulása, boldogulásának megnehezítése. Ezt a természetes fejlődést a szabadság, a haladás jelszavaival eltagarni csak ideig-óráig lehetett.

Ha ezek a szükségszerű következmények csak részben állottak be, oka az, hogy a szabad versenyt gazdasági téren nyomon követték a káros hatásait ellensúlyozó korlátozások. Hamar belátták az emberek, hogy a szabad verseny, abban a formájában, amint megvalósult, csak bizonyos osztályok érdekét szolgálta, amennyiben minden a szabad versenyt szolgáló gazdasági intézmény csak a *kinálat* versenyét mozdította elő. A liberális korszak gazdasági téren még diadalmas térfoglalása idejében sem volt egyéb,

mint egy kezdetben nagyszámu, később szükségszerűen apadó számu társadalmi osztály érdekét szolgáló gazdasági elv, amely még szabadelvűnek is egyedül ennek a társadalmi osztálynak nézőpontjából volt mondható.

A visszahatás a gazdasági elvvel szemben minden téren tapasztalható, bár megnyilatkozása természetesen az egyének és társadalmi osztályok szerint más és más. Egyik formája a szocializmus, amely a munkaadó és munkás viszonyának a liberális korszak alatt bekövetkezett gyökeres megváltoztatásának következménye. Amikor a munkaadó és munkás régi patriarchális viszonyának helyébe a szabad verseny lépett, ennek természetes eredménye csak a munkabér fokozatos leszorítása lehetett. A gazdasági harcban, amelyet a szabad verseny támasztott a munkaadó és munkás között, ez utóbbi volt a gyöngébb fél s ha kisebb igényű, erősebb szervezetű, egészségesebb munkás olcsóbban kínálta munkáját, az olcsóbb ajánlat vált a munkabér megállapításánál irányadóvá. A tendencia kétségtelenül a munkabérnek fokozatos leszorítása volt, a munkások nagy tömegére nézve a létminimum alá is és ha ez nem következett be, az egyedül a munkások szervezkedésének eredménye. Ez a szervezkedés nagyobb akadályokba nem ütközött. A munkások széles rétegeinek érdekei azonosak s amint tudatára jutottak annak, hogy a szabad verseny uralma alatt boldogulni nem tudnak, hamarosan elkövetkezett az idő, amikor a munkabér megállapításánál többé nem a szabad verseny, hanem a sztrájk s a munkások szervezett tömegeinek és a munkaadóknak egyéb erőmértéke lett irányadóvá. A munkások szervezésén és a munkabér szabályozásán felül az utóbbi évtizedekben szociális téren tapasztalható haladás már nem tekinthető kizárólag a szocializmus eredményének, mert ezek a szociális intézkedések is a liberális korszak reakciójaként váltak általános szükségletté.

A visszahatásnak más téren is be kellett következnie, ha nem is oly gyorsan és föltűnően. A gazdára nézve a szabad verseny eredménye a buza és egyéb termékek árának leszorítása volt, bár ennek hatása nem mutatkozott olyan gyorsan. Oka ennek egyrészt az a körülmény, hogy e téren a szabad verseny nem érvényesülhet kizárólagosan, hanem csak egyéb döntő tényezőkkel együtt, aminek a termelt mennyiség, a szállító eszközök stb., másrészt pedig a gazdaember fölfogásában konzervatív, önérzetes, gazdasági bajait titkolni hajlandó. De a szabad verseny tendenciája e téren is ugyanaz volt, mint a munkabérnél s ha később is, szükségszerűen az a mozgalom lett az eredménye, amelyet az egész világon az agrarizmus név alatt ismerünk. Amire a gazdák joggal törekednek, az a védelem a szabad verseny természetesen tendenciája ellen s erre szolgál a szövetkezet, a vámvédelem vagy épenséggel oly eszköz, amire a német agráriusok, bár sikertelenül törekedtek, a buza minimális árának, miként a munkabérben a létminimumnak, megállapítása. A mezőgazdasági munkás bérének is természetesen leszorítja a szabad verseny, de még inkább a gazda szorult helyzete, mert a gazda és munkása között a patriarchális viszony nem szűnt meg annyira, hogy a szabad verseny jelentősebben érvényesülhetne. Mégis a gazdasági munkások bérének hanyatlása nagyobb tömegeiket a városokba vonzza, ahol az ipari munkások bérének leszorításánál mint jelentékeny tényezők szerepelnek.

A kisipar jogosultsága a gyári ipar mellett ma már minden kétségen fölüli áll. Mégis engedjük, hogy a szabad verseny tendenciája tönkretegye a kisiparosok ezreit. A kisiparos is önérzetes s erejének végső megfeszítésére is

kész, ha meg tud maradni. De minden segítség nélkül a szabad verseny uralma alatt el kellett pusztulnia és csak a munkások seregét szaporította. Szervezkedésük, szövetkezetekbe tömörülésük csak a legújabb idők eredménye s most már mindenfelé látjuk, amint megmentésükre siet az állam és társadalom, ott, ahol maradt még mit menteni. Másként ez sem sikerülhet, mint a szabad verseny korlátozásával s ezt a célt szolgálja ugyyszólván minden intézkedés, ami érdekükben történik.

A modern gazdasági életben a gyáripár okozta a legnagyobb változást. De a gyáripárnak kétségtelen nagy haszna mellett, hogy a termelést fokozta és olcsóbbá tette, vannak az egész gazdasági életre kiható árnyékoldalai is. Ezek közé tartozik, hogy a gyáripárnak, amely messze, beláthatatlan piacok részére dolgozik, tendenciája a túltermelés, a termelésnek oly mértékben való fokozása, hogy a termékek többé piacot nem találnak. E mellett megtörténhetik, hogy valamely újabb vállalat, amely kedvezőbb körülmények között termel, vagy nagyobb tőkeerejével fölülmulja a régebbi vállalatot, olcsóbb termékekkel képes fedezni az egész szükségletet és a szabad versenyben tönkreteszi azt a vállalatot, amelyhez pedig ezerek és ezerek anyagi érdeke fűződik. Amikor az újabb vállalat felsőbbbsége nem oly nyilvánvaló, a verseny helyett inkább egyezsége lépnek, mert szövetkezve a fogyasztók rovására, mindketten megélhetnek. Így könnyen utját állhatják a túltermelésnek is, de a versenyt megszüntették.

És vajjon a szellemi munka terén hová vezetett a szabad verseny? Éppen úgy, mint minden más téren, egyrészt és egy ideig a szellemi munka bérének fokozatos leszorítására, más részről pedig ennek ellenhatásaként a szabad verseny mesterséges megszüntetésére a protekció vagy pedig a szellemi munkával foglalkozók szervezkedése révén. Mégis azt látjuk, hogy ez a szervezkedés még nagyon kezdetleges és tökéletlen, a szellemi foglalkozások számos terén érvényesül még a szabad verseny, hogy minő eredménynyel, mutatja a proletár intelligencia egyre szaporodó száma és a nagyvárosok bünkrónikája.

E vázlatos képben csak nagy vonásokkal rajzolhattuk meg a modern gazdasági helyzetet, amint a liberális rendszerének alapelvein szükségszerűen kifejlődött. Amikor valamely gazdasági elv hatását igyekszünk megállapítani, természetesen nem lehetünk tekintettel a hatást zavaró vagy esetleg ellensúlyozó oly tényezőkre, amelyek azonban nem általánosak. Egyének, érdekcsoportok esetleg élelmeséggel nagy hasznot biztosíthatnak maguknak káros gazdasági rendszer mellett is, vállalkozó szellem és tehetség érvényesülhet talán fokozottabb mértékben is, bizonyos helyeken és bizonyos körülmények között szerencsés viszonyok mellett az emberek nagyobb tömegei is oly mértékben boldogulnak, hogy a gazdasági elv hatását nem érzik meg, a csodálatos gazdasági fejlődés erre számtalan példát és alkalmat nyújt, mégis a gazdasági elv hatását ezek a kivételek csak eltakarják, de meg nem szüntetik. És természetesen, hogy mennél hosszabb ideig tart valamely gazdasági elv hatása, ez a hatás annál inkább nyilvánvalóvá válik. Manapság a liberális korszakának a fentebbiekben vázolt hatását és eredményeit alig lehet eltagadni.

Láttuk, hogy a liberális korszakának egyik legföltünőbb eredménye, hogy a társadalmi osztályok többé-kevésbé szervezeten állanak egymással szemben. Az egyes társadalmi osztályok érdekei sok tekintetben ellenkeznek egymással, az ellentétek egyre jobban kifejlődnek s hovatovább arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy azokon

az alapokon, amelyek a modern gazdasági élet fölépült, ez ellentétek elsimitása, kiegyenlítése lehetetlen. Pedig abba a gondolatba bele nem nyugodhatunk, hogy a szervezett társadalmi osztályok érdekeinek összeütközésénél a társadalmi osztályok küzdelme döntse el a vitát ismét csak egy társadalmi osztály javára. Vajjon nem volna-e lehetséges az államok gazdaságát olyan új alapokra fektetni, amelyek mellett az egyes társadalmi osztályok között az ellentétek elsimuljanak? Ezt a kérdést csak úgy dönthetjük el, ha igyekezünk megállapítani, hogy a modern gazdasági irányzatok törekvéseiből, melyek szolgálják az emberiség egészének érdekét és hordják méhükben az új, boldogítóbb gazdasági rendszer csirait.

K.

(Folyt. köv.)

Hirek.

— **Közgyűlés.** Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága f. hó 28-ikán délután 3 órakor közgyűlést tart. A tárgysorozatot a városi tanács a napokban állapítja meg.

— **A debreczeni kir. ítélőtábla elnöke.** Ő felsége a debreczeni királyi ítélőtábla elnökévé Porubszky Jenőt, a pozsonyi kir. ítélőtábla tanácselnökét nevezte ki.

— **A Csók pirulák.** Zilahy Gyula azon kéressel fordult Kovács József polgármesterhez, engedné meg a már egyszer betiltott Csók pirulák c. darabnak bérletszünetben való előadását. Mint értesülünk, a polgármester nem hajlandó ezt megengedni azon oknál fogva, melyeket az első betiltásnál megemlített. Zilahy Gyula azzal okolja meg kérelmét, hogy a közönség szüntelen sürgeti a darab előadását. Ennek dacára is mi nagy örömmel látjuk a polgármester határozatát, melynek az a célja, hogy a város drága pénzen emelt és támogatott egyetlen műintézetét a kívánt művészi szinten megtartsa.

— **A nyugdíjellenőrző bizottság** kedden délután 5 órakor ülést tartott Kovács József polgármester elnöklésével, amelyen a bizottság több nyugdíjigényt állapított meg.

— **A Hortobágy hasznosítása.** Amióta **Kövendy Domokos** a Hortobágy hasznosítására vonatkozó nagyszabású javaslatát benyújtotta, minden oldalon megindult az érdeklődés ezen kérdés iránt. Lapunk szerkesztőségében naponként jönnek tudakozódó levelek az ország legelső elméleti és gyakorlati gazdáitól, neves mérnököktől, akik mindannyian érdeklődnek a Hortobágy hasznosítása iránt. Lapunk felelős szerkesztője készséggel küldte meg az érdeklődőknek a Hortobágy hasznosítása érdekében eddig megjelent összes cikkelyeket és brosurákat és így valószínű, hogy rövid időn belül legkitünőbb nemzetgazdáink véleménye is kidomborul a fontos kérdésben. Itt-ott eltérők a nézetek a hasznosításra vonatkozólag, de egyben valamennyien megegyeznek, tudniillik abban, hogy közigazdasági bűn volna ezt a mérhetlen szűz földet továbbra is kihasználatlanul hagyni. Az ünnepek után lesz alkalmunk legkiválóbb szakembereink véleményét leközlölni. Megjegyezzük még itt, hogy az ország legtekintélyesebb gazdái már ismerik a különböző javaslatokat és ezek közül nagy elismeréssel szólnak a **Kövendy Domokos** hatalmas tervezéséről.

— **Polgármesterválasztás Mezóturon.** Mezótur rendezett tanácsu város közgyűlése ma egy hete végle-

gesen elutasította azt a régóta kísértő tervet, hogy nagyközséggé fejlődjék vissza. Ez alapon kedden alispáni rendelet folytán polgármester választás is volt, mert dr. Kun Árpád orsz. képviselő lemondása óta, ki a f. é. választások alkalmával lett képviselő, helyettes-polgármester vezette a város ügyeit. Erős küzdelem után dr. Spett Ernő helyettes-polgármestert választották meg.

— **Munkások karácsonya.** A kamara a keresk. miniszternél javaslatot tett kerülete 5 kiváló ipari munkásainak az évenként folyósítani szokott 100 koronás jutalmomban való részesítésére. A miniszter elfogadta a kamara javaslatát. Egyszersmind a kamara a maga részéről is további 6 munkás részére egyenként 50 koronás jutalmakat adományozott. E jutalmakat, tekintettel a karácsonyi ünnepekre és a tél szigorúságára, most folyósította a kamara, egyszersmind pedig megsürgette a miniszteriumnál az állami jutalmak folyósítását is. Az 50 koronás jutalmakat a következő munkások részére küldte el a kamara: Hoffmann József koporsógyári munkás Debreczen, Csiszár Sándor kefégyári munkás Debreczen, Deák József asztalossegéd Kunmadaras, Volsker Ottó nyomdász Máramaros-sziget, Fehér József olajgyári munkás Nyirbátor, Bencze István malommunkás Szatmár.

— **Az 1898. IV. törvényczikk végrehajtása és az O. M. K. E.** Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés fölterjesztésben fordult a kereskedelemügyi miniszterhez az 1898. évi IV. törvényczikk végrehajtása, illetve a vasuti forgalomban való érvényesítése tárgyában. A fölterjesztés utal arra, hogy bár a nevezett törvényczikket azon elvnek szemeltartásával hajtották végre, hogy minden községnek csak egy hivatalos neve legyen, mégis a hazai vasuti vállalatok nem alkalmazkodnak teljesen az új rendhez, hanem egyes vasuti állomások megjelölésére még mindig azon községnek régi, de már hivatalosan megszűnt nevét használják, melyet az állomás érint, illetve amelyhez legközelebb fekszik. A fölterjesztés rámutatva azon hátrányokra, amelyek e rendszerből a kereskedelmi érdekekre hármlanak, kéri, hogy azon állomások, amelyek még olyan községek nevét viselik, amelyeknek nevét a törvény megváltoztatta, ez új névvel láttassanak el s ezen a néven kezeltesse a vasutak hivatalos kiadványaiban, ügyvitelében és forgalmában.

— **A fogyasztó közönség figyelmébe.** Ertesítjük a fogyasztó közönséget, hogy a kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur megengedte, miszerint a f. hó 24. és 31-re eső vasárnapokon a kereskedelmi és ipari üzletekben az árusítás délután 5 óráig történhessék, és így a karácsonyi ünnepeket és az újévet közvetlenül megelőző vasárnapokon az üzletek délután 5 óráig nyitva lesznek.

Kérelem a közönséghez.

— Az árvák karácsonyfája. —

Karácsonykor, a szeretet ünnepén mindannyian érezzük, hogy megnyílik a szívünk és abban a könyörület egész fenségében megjelenik, arra öntözve bennünket, hogy ne feledkezzünk meg azokról, akik az emberi szív legnemesebb érzésére: a cselekvő szeretetre van utalva.

Vigyünk be tehát az árvák házába az örömek egy sugarát a kis Jézus születése ünnepén. Ne legyen sötét e szent ünnepen, világítsa be azt szeretetünk egy melegítő, áldástontó, örömet vivő sugara...

Az árva gyermek kicsiny szívével hisz a kis Jézus eljövételében... Ne romboljuk le tehát gyermeki szívének édes hitét, hanem hagyjuk meg őt szent reményében...

Annyi könnyel borított lelkét emeljük fel jótékonyágunk karjain a Istenséghez, hogy érezze a legfőbb jószág szövetségét és a mi szeretetünk melegét.

Gyuljon ki a szegény árvák karácsonyfáján a fény és rakja meg annak ágait a szeretet... Legyen a kicsiny, ártatlan lelküknek is örvendetes ünnep a gyermekek barátjának születési ünnepe. Legyünk azon, hogy nyíljék meg az árvák szíve imára e napon és érezzék, hogy a jó Isten, az emberek szeretete által, reájuk is gondol ama napon különösen, melyen még a legboldogtalanabb embernek sem szabad könnyezni...

Adjunk, adakozzunk a nőegyleti árvák karácsonyfájára!
Az adakozásokat a helyi lapokban nyugtatjuk.

Kelt Debreczenben, 1905 december 18-án.

Koncz Ákos,

nőegyleti titkár.

Veressné Szathmáry Teréz,

nőegyleti elnök.

— **A népkonyha megnyitása.** A debreczeni jótékony nőegylet vezetése alatt álló városi népkonyha december 23-ikán déli 11 órakor nyílik meg, a Bethlen-utca 5. sz. alatti helyiségben.

— **A jótékony nőegylet árváinak karácsonyfa ünnepe.** A debreczeni jótékony nőegylet árváinak karácsonyfa ünnepét december 23-ikán délután 3 órakor tartja meg a nőegylet. Ezen ünnepségre, melyen az emberi szeretet megemlékezik a szegény árvákról, mindazokat szívesen látja a nőegylet, akik részt kívánnak venni a gyermekek örömeiben.

— **A jótékony nőegylet Szylveszter-estéje** iránt oly nagy az érdeklődés, hogy a páholy-jegyek már mind elkelttek. Különösen érdekes lesz a baba kereskedés, melyen gyönyörű élő babák lesznek bemutatva. Személy- és gyermek-jegyek kaphatók Molnár Ferencz ur kereskedésében. A kisorsolandó kép a festőművészet remeke. Egy sorsjegy ára 1 korona.

— **A bizottsági tagválasztások eredménye.** December 18-ikán ejtették meg a bizottsági tagok választását városunk hat kerületében. Megválasztottak: a péterfia-utcai kerületben: Bácsi András, Bihari István, Kovács János, Kiss Albert, Pongó Lajos, ifj. Schvarcz Vilmos és Varjas Sándor. A Kossuth-utcai kerületben: Alföldi Gábor, Dicsőfi József, Fésüs Lajos, Kelemen Gábor, Kőrösi Kálmán dr., Pető István, Polgári Márton és Rochlitz Arthur. A hatvan-utcai kerületben: Balogh Ferencz, Kovács Lajos, ifj. Mike Ferencz, Polgári József, Sarkadi Ferencz, Simon István, Szathmáry Ferencz, Szilágyi Bálint. A piac-utcai kerületben: Balkányi Miklós dr., Csanak János, gróf Degenfeld József, Márk Endre, Popper Alajos dr., Kaszanyitzky Andor, ifj. Horváth János, Tóth, Kálmán dr. A varga-utcai kerületben: Harsányi Gusztáv, Poroszlai László, Jánosi Zoltán, Révi Nándor dr., Éricz Ernő, Motesiczky Hugó, Zelinger Ede és Pálffy Gábor. Üdvözljük a megválasztott bizottsági tagokat és kérjük őket, hogy megválasztásukat ne csak dísznek tekintsék, hanem olyan megtiszteltetésnek, mely kötelességekkel jár. Kivánatos, hogy a közgyűlésen egyedül a város szellemi és anyagi haladását munkálják és szavukat ne a politikai párttekintetek, hanem a város jól felfogott érdeke irányítsák.

— **A képkiallítást** igen szép számmal látogatják. Kedden délután öt órakor Tormay István festőművész tanár folytatta érdekes előadását a képtár felett, művészi nézőpontokkal magyarázva a kiállított képeket. A kiállítás még néhány napig nyitva lesz.

— **Orvosszerek árváltoztatása.** A belügyminiszter egységes árat állapított meg bizonyos orvosságokról, melyek eddig áringadozásnak voltak alávetve. Az orvosságok jegyzékét megküldte a törvényhatóságoknak azzal, hogy azt a gyógyszerészekkel közöljék.

— **Az új városház tervei és költségvetése.** Az új városháza terveit és költségvetését elkészítette a városi mérnöki hivatal. A terv gondos munka eredménye. Az építési költség a terv szerint mintegy 700,000 koronába kerülne.

Megjelent

**a „Debreczeni Képes
Kalendárium“ (1906. évre.)**

Ára 1 korona.

Kapható a város könyvnyomdájában és
minden könyvkereskedésben.

Villamos csengők, telefonok, villámhárítók berendezését minden terjedelemben, javítását és évi gondozását legjutányosabban és jótállás mellett eszközi **FÖLDVÁRI L.** debreczeni első elektrotechnikai vállalata Kossuth-utca 1. sz. (az udvarban). Villamos felszerelések, zseb-lámpák, kerékpárok és alkatrészek raktára.

Képes árjegyzék ingyen.

Telefon-szám 168

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszer-raktárában
gyógyszerészi különlegességek
és illatszerek
a legnagyobb választékban kaphatók.
Eredeti francia és angol gyártmányok.

Ruhafestő

és vegyszeti tisztító intézet

RABÉCZY ANTAL

DEBRECZEN,

Széchenyi-utca 42-ik sz.
Telefon 323.

Fehérmű
Gőzmosóval!

Angol plaidok és takarók,
svéd bőrkabátok **Borsos
Katalin**.

Uri divat, kalap és fehérmű
üzlet **Békés Lajos** De-
reczen, Piacz-u. 44. dr Ujfalussy-
ház. Angol női bluzsokat, férfi
fehérműeket és kelengyékét
mérték szerint a legszebb kivitel-
ben készít.

Hirdetések leközlésére

legalkalmasabb

a városi könyvnyomda-vállalat

kiadásában megjelenő

„A V Á R O S“

ezimű heti lap,

mivel ez a nagy keresletnek örvendő lap a város és megye vagyonos közönségének állandóan kezében forog s így a feltűnő és csinos kivitelű hirdetések egész héten át a hirdetőkre tereli a szükségletét beszerzni óhajtó közönség figyelmét.

TÓTH GYULA

VASKERESKEDŐ, DEBRECZEN, Piacz-utca 20. és 27. szám.

Ajánl legjobb minőségben a tavaszi időnyre kertészeti, gazdasági és méhészeti szerszámokat és felszereléseket: kerti vasbutorok, gyermek-kocsik, fürdőkádak, jég-szekerények, vas- és rézbutorok, peronospora- és kerti feeskendők, minden vas- és fémiparhoz való szerszámok, tüskés kerítés-huzalok, építkezésekhez vasgerendák, vas- és porcellán-kályhák, utóbbiakhoz multiplikátor (hőfejlesztő) botétek. — Legolcsóbb bevásárlási forrás.

TELEFON 308.

MELOCCO PÉTER

TELEFON 308.

GYŐR. ~ ~ ~ BUDAPEST. ~ ~ ~ DEBRECZEN.

Képviselő: Debreczen és Hajdumegye részére: **LUKÁCS VILMOSNÁL**, Hatvan-utca 5.

Márványmozai-
Műkő- és Czeméntárugyár.
Beton és vasbeton.
Építési vállalat.
Átereszek készítése.

Szabadalmazott géppel gyártott **kar-**
mantyus és **csömöszölt** Cze-
mentesövek, Csatornázás.
Beton és Granitto Ferrazo burkoló
munkák.

Lukács Vilmosnál kaphatók rendkívül olcsó áron

a JOHN-féle kéménytoldó,

mely minden kémény huzatát megjavítja, füstzaklatást megszüntet.